

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه‌ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارایه دهنده درس: پرستاری کودکان و مراقبت های ویژه نوزادان

عنوان درس: مقدمه ای بر پرستاری مراقبت ویژه نوزادان

کد درس: ۰۴

نوع و تعداد واحد: ۲ واحد

نام مسؤؤل درس: دکتر فاطمه خوشنواي فومنی

مدرس/ مدرسان: دکتر بگجانی، دکتر خوشنوا

پیش‌نیاز/ هم‌زمان: ندارد

رشته و مقطع تحصیلی: رشته مراقبت های ویژه پرستاری نوزادان مقطع کارشناسی ارشد

اطلاعات مسؤؤل درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: پرستاری کودکان

محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی

تلفن تماس: ۰۹۱۲۶۲۲۹۶۲۰

نشانی پست الکترونیک: f.khoshnava@gmail.com

^۱ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: ۲ واحد نظری، ۱ واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسؤؤل درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند):

با توجه به اهمیت سیاست گذاری مراقبت‌های بهداشتی، از دانشجویان این رشته انتظار می‌رود که پس از شرکت در این کلاس بتوانند با شاخص‌های بهداشتی از دوران نوزادی تا دو سالگی و اصول مراقبت بهینه از نوزاد، سطوح مراقبتی نوزادان و نقش و وظایف حرفه‌ای پرستار در ارائه خدمات در بخش ویژه نوزادان آشنا شوند. فرآیند پرستاری در بخش مراقبت ویژه نوزادان و مفاهیم مورد بحث را در مراقبت همه‌جانبه از نوزاد و خانواده را به کار گیرند. همچنین به ارائه راهکارهای مناسب جهت مشکلات پیش روی نوزادان بستری در بخش مراقبت ویژه نوزادان و خانواده آنها بپردازند. این درس مدخل مراقبت‌های حرفه‌ای پرستاری در بخش‌های ویژه نوزادان با نگاه کلان به جایگاه این حیطة می‌باشد.

اهداف کلی / محورهای توان‌مندی:

آشنایی با اصول سیاست گذاری در مراقبت‌های بهداشتی و نقش حرفه‌ای پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان در ارتقا سلامت نوزادان

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان درس انتظار می‌رود که دانشجو قادر باشد:

- ۱- مفاهیم طب نوزادان و پریناتالوژی را شرح دهد.
- ۲- سیاست‌های سلامت - اقتصاد سلامت و جهت‌گیری‌های آینده را با توجه به افق ۱۴۰۴ بیان نماید.
- ۳- اهداف توسعه‌هزاره مرتبط با سلامت کودکان و نوزادان و مادران را فهرست کند.
- ۴- شاخص‌های بهداشتی مرتبط با کودکان و نوزادان وضعیت کشور را توضیح دند.
- ۵- جایگاه علم نوزادان و پری‌ناتالوژی را تشریح نماید.
- ۶- نیاز به دوره کارشناسی ارشد پرستاری بخش مراقبت ویژه نوزادان را توضیح دند.
- ۷- اهمیت ارائه خدمات سطح بندی در ارتقا سلامت مادران و نوزادان را توضیح دهد.
- ۸- سطوح مراقبتی در طب نوزادان را فهرست نماید.
- ۹- سیاست‌های سلامت محور و جهت‌گیری‌های آینده را تشریح کند.
- ۱۰- فرآیند پرستاری بخش نوزادان و نیازهای اساسی نوزاد و خانواده را شرح دهد.
- ۱۱- نقش‌های پرستار حرفه‌ای بخش ویژه نوزادان را فهرست نماید.
- ۱۲- مدیریت و پایش کنترل عفونت در بخش ویژه نوزادان را توضیح دند.
- ۱۳- مدیریت و سامان‌دهی بخش ویژه نوزادان را شرح دهد.
- ۱۴- دیدگاه‌های اخلاقی و قانونی در مراقبت از نوزادان را بیان نماید.

- ۱۵ - مسائل قانونی در مراقبت از نوزادان بخش مراقبت های ویژه را شرح دهد.
- ۱۶ - اصول ایمنی بیمار و خانواده در بخش ویژه نوزادان را توضیح دهد .

رویکرد آموزشی^۱: مجازی^۲ حضوری ترکیبی^۳

روش های یاددهی - یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
  - یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
  - یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
  - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
  - یادگیری اکتشافی هدایت شده
  - یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
  - یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
  - بحث در گروههای کوچک
  - ایفای نقش
  - یادگیری اکتشافی هدایت شده
  - یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
  - یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
  - یادگیری مبتنی بر سناریو
  - استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)
  - یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

-
1. Educational Approach
  2. Virtual Approach
  3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

لطفا نام ببرید: روش های مبتنی بر حل مساله ، اکتشافی هدایت شده و مبتنی بر سناریو در بخشی از سر فصل ها به کار خواهد رفت.
همچنین یخترانی تعاملی و بحث در گروه های کوچک نیز به صورت حضوری به کار می رود.

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۱	طب نوزادی و پریناتولوژی جایگاه علم نوزادان و پریناتولوژی، تاریخچه علم نوزادان در جهان و ایران، ارتقای کیفیت سلامت مادران و نوزادان، دسترسی به خدمات مراقبت ویژه نوزادان در ایران و جهان	سخنرانی تعاملی، یادگیری اکتشافی هدایت شده	مطالعه‌میش از جمله، شرکت در بحث‌های کلاس، تدوین سناریو	خانم دکتر خوشنوا
۲	مفاهیم پرستاری مراقبت ویژه نوزادان محاسبه سن بارداری، نوزاد نارس و ترم، ارزیابی سن جنینی با استفاده از ابزارهای موجود، زایمان زودرس، تعریف مرگ و میر نوزاد، شیرخوار و پریناتال به همراه علل، نوزادان کم وزن، آمارهای موجود	سخنرانی تعاملی، یادگیری اکتشافی هدایت شده	مطالعه‌میش از جمله، شرکت در بحث‌های کلاس، تدوین سناریو	خانم دکتر خوشنوا
۳	رشته کارشناسی ارشد مراقبت‌های ویژه نوزادان ویژگی‌های رشته، اهمیت حضور پرستاران مجرب در اجرای خدمات، جایگاه مراقبت ویژه نوزادان، پیشرفت دانش پرستاری و علوم وابسته، نقش پرستار مراقبت ویژه نوزادان در ارتقای سلامت نوزاد و خانواده	سخنرانی تعاملی، یادگیری اکتشافی هدایت شده، بحث در گروه‌های کوچک	مطالعه‌میش از جمله، شرکت در بحث‌های کلاس، تدوین سناریو	خانم دکتر خوشنوا
۴	نقش‌های پرستار متخصص مراقبت‌های ویژه نوزادان مشارکت در سیاست‌گذاری سلامت و خانواده، نقش‌های	یادگیری مبتنی بر سناریو، سخنرانی تعاملی،	مطالعه‌میش از جمله، شرکت در بحث‌های کلاس، تدوین سناریو	خانم دکتر خوشنوا

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
	آموزشی، بالینی، توانمندی در ادغام توانایی‌های همه جانبه و تفکر پویا و نقادانه، مراقبت مبتنی بر شواهد			
۵	<p>درک صحیح از نوزاد با نیازهای مراقبت ویژه</p> <p>اصول بررسی نوزاد، شرایط بستری نوزاد در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان، معیارهای پذیرش در بخش مراقبت ویژه نوزادان، پروتکل‌های بستری، پایش نوزاد در هنگام و پس از بستری، اصول مراقبت تنفسی و تغذیه ای، حمایت از نوزاد و خانواده</p>	یادگیری مبتنی بر حل مساله، بحث در گروه‌های کوچک	مطالعه پیش از جلسه، شرکت در بحث‌های کلاس، تدوین سناریو	خانم دکتر خوشنوا
۶	<p>سیاست‌های اقتصاد سلامت، جهت‌گیری‌های آینده افق ۱۴۰۴ و جایگاه ایران در منطقه</p> <p>اهداف هزاره و توجه به دستیابی به اهداف در ارتباط با ارتقای سلامت مادران و نوزادان، مدیریت سلامت و هزینه‌های آن، هزینه اثربخشی تخت‌های ویژه نوزادان، شاخص‌های پرستار به بیمار در بخش مراقبت‌های ویژه، برنامه‌های بالادستی در ارائه خدمات سلامت به مادران و نوزادان، سیاست‌های سلامت - محور و جهت‌گیری آینده</p>	سخنرانی تعاملی، یادگیری انگشانی هدایت شده	مطالعه پیش از جلسه، شرکت در بحث‌های کلاس، تدوین سناریو	خانم دکتر خوشنوا

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۷	سطوح مراقبتی در طب نوزادان (جلسه اول) اهمیت اجرای خدمات سطح بندی در ارتقای سلامت مادران و نوزادان، تاریخچه سطح بندی در دنیا و ارتباط تنگاتنگ مادر و نوزاد، انواع سطوح مراقبتی در طب نوزادان سطوح یک تا چهار	یادگیری مبتنی بر حل مساله، بحث درگروه های کوچک	مطالعه پیش از جلسه، شرکت در بحث های کلاس، تدوین سناریو ها	خانم دکتر خوشنوا
۸	سطوح مراقبتی در طب نوزادان (جلسه دوم) اصول سطح بندی، درک صحیح از زمان خروج نوزاد از شرایط بحرانی، درک درست از انتقال نوزاد در صورت بروز بحران، اقتصاد سطح بندی و خدمات بهینه	یادگیری مبتنی بر حل مساله، بحث درگروه های کوچک	مطالعه پیش از جلسه، شرکت در بحث های کلاس، تدوین سناریو ها	خانم دکتر خوشنوا
۹	مرگ و میر نوزادان و مادران تعریف و شاخص های مرگ و میر نوزادان و مادران، عوامل اثرگذار بر مرگ و میر دوره نوزادی و مرگ و میر مادران، مدیریت مرگ و میر نوزادان و مادران، نکات پرستاری در مواجهه با مرگ و میر نوزاد جهت حمایت از خانواده و پرستاران	سخنرانی تعاملی، یادگیری اکتشافی هدایت شده	مطالعه پیش از جلسه، شرکت در بحث های کلاس، تدوین سناریو ها	آقای دکتر بجنانی
۱۰	اصول کنترل عفونت در بخش مراقبت های ویژه نوزادان (جلسه اول)	یادگیری مبتنی بر حل مساله، بحث درگروه های کوچک	مطالعه پیش از جلسه، شرکت در بحث های کلاس، تدوین سناریو ها	آقای دکتر بجنانی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجویان	نام مدرس / مدرسان
	شناسایی عوامل خطر عفونت، راهبردهای کنترل عفونت، مدیریت و پایش کنترل عفونت، نمونه‌گیری و ارسال صحیح به آزمایشگاه، راهکارهای پایبندی به کنترل عفونت			
۱۱	اصول کنترل عفونت در بخش مراقبت‌های ویژه نوزادان (جلسه دوم)	یادگیری مبتنی بر حل مسأله، بحث در گروه‌های کوچک	مطالعه‌میش از جلسه، شرکت در بحث‌های کلاس، تدوین سناریو	آقای دکتر کجانی
۱۲	اصول ایمنی در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان (جلسه یک)	یادگیری مبتنی بر حل مسأله، بحث در گروه‌های کوچک	مطالعه‌میش از جلسه، شرکت در بحث‌های کلاس، تدوین سناریو	آقای دکتر کجانی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
۱۳	اصول ایمنی در بخش‌های مراقبت ویژه نوزادان (جلسه دوم) توسعه ساختار ایمن در بخش، ایمنی فضا، تجهیزات و نیروی انسانی، نهادینه سازی فرهنگ ایمنی، انتقال ایمن نوزاد	یادگیری مبتنی بر حل مساله، بحث در گروه های کوچک	مطالعه پیش از جلسه، شرکت در بحث های کلاس، تدوین سناریو ها	آقای دکتر بکجانی
۱۴	خطاهای پزشکی و پرستاری در بخش های مراقبت ویژه نوزادان تعاریف و استانداردها، بررسی خطاها، تشویق به خودگزارش دهی، روند اصولی گزارش خطا، تحلیل خطا و درس های آموخته شده	یادگیری مبتنی بر حل مساله، بحث در گروه های کوچک	مطالعه پیش از جلسه، شرکت در بحث های کلاس، تدوین سناریو ها	آقای دکتر بکجانی
۱۵	مهارت ها و شایستگی های پرستار در بخش مراقبت ویژه نوزادان شایستگی های پرستار مراقبت ویژه نوزادان، شایستگی ها و مهارت های کار با تجهیزات، انجام مداخلات، مهارت های ارتباطی، مهارت رهبری، استدلال بالینی، مهارت ارزیابی نوزاد و خانواده، مهارت تصمیم گیری و مهارت های مدیریتی	یادگیری مبتنی بر حل مساله، بحث در گروه های کوچک	مطالعه پیش از جلسه، شرکت در بحث های کلاس، تدوین سناریو ها	آقای دکتر بکجانی
۱۶	برنامه کشوری مراقبت ارتقای سلامت مادر و نوزاد، برنامه واکسیناسیون کودکان و نوزادان، مراقبت	سخنرانی تعاملی، بحث در گروه های کوچک	مطالعه پیش از جلسه، شرکت در بحث های کلاس، تدوین سناریو ها	آقای دکتر بکجانی

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
	سلامت از نوزادی تا دو سالگی			

وظایف و انتظارات از دانشجو (منظور وظایف عمومی دانشجو در طول دوره است. وظایف و انتظاراتی نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس^۱)

- مشارکت و حضور فعال

- ارائه سمینار بر اساس مفاهیم و عناوین مطرح شده در کلاس و جستجوی منابع مرتبط با سلامت نوزادان کشور با رویکرد و نقد پرستاری از دیدگاه دانشجو

- امتحان پایان ترم و یا تحویل پروژه‌ها

روش ارزیابی دانشجو:

▪ ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)^۲

▪ ذکر روش ارزیابی دانشجو

▪ ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجو

✓ ارزیابی تکوینی (سازنده)^۳: ارزیابی دانشجو در طول دوره آموزشی با ذکر فعالیت‌هایی که دانشجو به طور مستقل یا با

راهنمایی استاد انجام می‌دهد. این نوع ارزیابی می‌تواند صرفاً با هدف آرایه بازخورد اصلاحی و رفع نقاط ضعف و تقویت

نقاط قوت دانشجو صورت پذیرفته و یا با اختصاص سهمی از ارزیابی به آن، در نمره دانشجو تأثیرگذار باشد و یا به منظور

تحقق هر دو هدف، از آن استفاده شود. نظیر: انجام پروژه‌های مختلف، آزمون‌های تشخیصی ادواری، آزمون میان ترم مانند

کاربرگ‌های کلاسی و آزمونک (کوئیز) های کلاسی

✓ ارزیابی تراکمی (پایانی)^۴: ارزیابی دانشجو در پایان دوره است که برای مثال می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- آزمون‌های کتبی، شفاهی و یا عملی با ذکر انواع آزمون‌ها برای مثال آزمون‌های کتبی شامل آزمون‌های کتبی بسته پاسخ

اعم از «چندگزینه‌ای»، «جورکردنی گسترده»، «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه

پاسخ، آزمون‌های استدلالی نظیر آزمون ویژگی‌های کلیدی، سناریونویسی با ساختن فرضیه و ....، آزمون‌های عملی که برای

۱. این وظایف مصادیقی از وظایف عمومی هستند و می‌توانند در همه انواع دوره‌های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

۲. در رویکرد آموزشی مجازی، سهم ارزیابی تکوینی بیش از سهم ارزیابی تراکمی باشد.

مثال می‌تواند شامل انواع آزمون‌های ساختارمند عینی نظیر OSCE¹، OSLE² و ... و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار^۳ با استفاده از ابزارهایی نظیر DOPS^۴، لاگ‌بوک^۵، کارپوشه (پورت فولیو)^۶، ارزیابی ۳۶۰ درجه^۷ و .... باشد.

مشارکت و حضور فعال، ارزیابی‌ها و فعالیت‌های داخل کلاس و ارائه به موقع تکالیف محوله: تکوینی

امتحان پایان ترم: تراکمی

منابع: منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

Verklan, M. T., Walden, M., & Forest, S. (Eds.). (2020). *Core curriculum for neonatal intensive care nursing e-book*. Elsevier Health Sciences.

Gardner, S. L., Carter, B. S., Enzman-Hines, M. I., & Niermeyer, S. (2020). *Merenstein & Gardner's Handbook of Neonatal Intensive Care-E-Book: An Interprofessional Approach*. Elsevier Health Sciences.

ب) مقالات:

Brødsgaard, A., Pedersen, J. T., Larsen, P., & Weis, J. (2019). Parents' and nurses' experiences of partnership in neonatal intensive care units: A qualitative review and meta-synthesis. *Journal of clinical nursing*, 28(17-18), 3117-3139.

Dunn, S. I., Cragg, B., Graham, I. D., Medves, J., & Gaboury, I. (2018). Roles, processes, and outcomes of interprofessional shared decision-making in a neonatal intensive care unit: A qualitative study. *Journal of interprofessional care*, 32(3), 284-294.

Braun, D., Braun, E., Chiu, V., Burgos, A. E., Gupta, M., Volodarskiy, M., & Getahun, D. (2020). Trends in neonatal intensive care unit utilization in a large integrated health care system. *JAMA network open*, 3(6), e205239-e205239.

1. Objective Structured Clinical Examination

2. Objective Structured Laboratory Examination

3. Workplace Based Assessment

۴. مشاهده مستقیم مهارت‌های بالینی Direct Observation of Procedural Skills: روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت‌های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می‌گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می‌شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون، نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می‌شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می‌انجامد.

5. Logbook

6. Portfolio

7. Multi Source Feedback (MSF)

Chen, Y. C., Lin, C. F., Rehn, Y. J. F., Chen, J. C., Chen, P. Y., Chen, C. H., ... & Huang, F. L. (2017). Reduced nosocomial infection rate in a neonatal intensive care unit during a 4-year surveillance period. *Journal of the Chinese Medical Association*, 80(7), 427-431.

Kumar, S., Shankar, B., Arya, S., Deb, M., & Chellani, H. (2018). Healthcare associated infections in neonatal intensive care unit and its correlation with environmental surveillance. *Journal of infection and public health*, 11(2), 275-279.

Horikoshi, Y., Okazaki, K., Miyokawa, S., Kinoshita, K., Higuchi, H., Suwa, J., ... & Fukuoka, K. (2018). Sibling visits and viral infection in the neonatal intensive care unit. *Pediatrics International*, 60(2), 153-156.

Soares, B. N., Pissarra, S., Rouxinol-Dias, A. L., Costa, S., & Guimarães, H. (2018). Complications of central lines in neonates admitted to a level III Neonatal Intensive Care Unit. *The Journal of Maternal-Fetal & Neonatal Medicine*, 31(20), 2770-2776.

Profit, J., Sharek, P. J., Cui, X., Nisbet, C. C., Thomas, E. J., Tawfik, D. S., ... & Sexton, J. B. (2020). The correlation between neonatal intensive care unit safety culture and quality of care. *Journal of patient safety*, 16(4), e310.

ج) محتوای الکترونیکی:

د) منابع برای مطالعه بیشتر: